

ΕΠΙΦΑΝΩΝ
ΑΦΩΣ

ΚΛΕΙΣΟΥΡΑ=ΠΡΕΜΕΤΗ
ΟΣΤΡΟΒΙΤΣΑ=ΠΟΓΡΑΔΕΤΣ=
ΡΟΥΠΕΛ=ΠΕΡΙΘΛΡΙ=ΚΡΗΤΗ
ΕΛ-ΑΛΑΜΕΪΝ=ΡΙΜΙΝΙ
ΡΟΥΒΙΚΩΝ=ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΑ=ΚΟ
ΚΥΠΡΟΣ=ΑΙΓΑΙΟ=ΙΟΝΙΟ

Van crisis naar crisis

Nieuwe Griekse hoop na Covid-19

Sinds het verschijnen van *Het verdriet van Griekenland* in januari 2020, is er iets meer dan een jaar verstreken. Een jaar waarin de wereld volledig door Covid-19 op zijn kop werd gezet. Griekenland kwam opnieuw in een crisis terecht, wat een enorme impact had op het land dat voor een belangrijk deel afhankelijk is van toerisme. Griekenland-kenner Frederiek Lommen laat haar licht schijnen over de crisis die de vorige crisis bijna naadloos opvolgde.

Begin 2020 verschenen er berichten in de media dat mensen in de Chinese stad Wuhan ziek waren geworden; een tot dan toe onbekende luchtwegenaandoening die extreem besmettelijk bleek te zijn. Niet lang na het verschijnen van deze berichten werd bekend dat ook mensen in Europa waren getroffen, en in de maanden daarna raakten wereldwijd miljoenen mensen besmet met dit nieuwe virus. In maart 2020 werd er over de uitbraak van Covid-19 (of corona) gesproken in de context van een wereldwijde pandemie. De beelden op televisie van ziekenhuispersoneel in beschermende pakken, overvolle IC's en uitpuilende mortuaria, werden dagelijkse kost voor vele wereldburgers. Wereldwijd zijn inmiddels bijna drie miljoen mensen overleden aan Covid-19. Bij het schrijven van het nawoord van *Het verdriet van Griekenland* in het voorjaar van 2021, worstelt de wereld met de derde golf van deze ziekte, hoewel vaccinatie in veel landen ook van start is gegaan.

Voortvarende aanpak

Griekenland was nét voor de uitbraak van de pandemie begonnen met een voor-

zichtig herstel na de heftige crisis van de jaren 2010-'18. De nieuwe regering onder leiding van Kyriákos Mitsotákis was in juli 2019 enthousiast van start gegaan met een beleid gericht op investeringen, privatisering, hervormingen en een focus op een 'groene en digitale

'De verwachtingen van de Griekse overheid voor 2021 zijn positief'

transitie'. Maar een half jaar nadat het nieuwe kabinet was ingezworen, werden ook de Grieken getroffen door Covid-19. Het eerste Griekse corona-geval werd bevestigd op 26 februari 2020. Het ging om een 38-jarige vrouw uit Thessaloníki die Noord-Italië had bezocht. Op 12 maart was het eerste sterfgeval een feit. Gelukkig liep het aantal besmettingen, ziekenhuisopnames en sterfgevallen relatief langzaam op. Dat had deels te maken met het seizoen; in de maanden januari en februari bezoeken relatief weinig toe-

risten dit land. Een andere oorzaak van de lage cijfers was de snelle, voortvarende aanpak van de overheid. Eind februari 2020 al werden alle carnavalsevenementen geannuleerd. Half maart werden scholen, horeca en grote winkelcentra gesloten. Niet lang daarna gebeurde dat met alle winkels en op 23 maart werd de avondklok ingevoerd.

Toename

Vanwege deze maatregelen was de verspreiding van het virus aanvankelijk klein, en zag de situatie er in het voorjaar hoopgevend uit. In mei werden de meeste maatregelen losgelaten en kwam het leven in Griekenland weer een beetje op gang. Ook de buitenlandse toeristen bezochten het land weer, hoewel dat niet gebeurde in de mate waarin dat in andere 'normale' jaren het geval was. Helaas leidden de versoepelingen en de komst van vakantiegangers tegen het einde van de zomer weer tot een toename van het aantal besmettingen, ziekenhuisopnames en sterfgevallen. Begin november greep de overheid in en was de tweede lockdown een feit. De aanpak van de Griekse overheid heeft onmiskenbaar effect gehad; tot aan 20 maart 2021, dus iets meer dan een jaar na het eerste geval, zijn er 236.000 besmettingen geregistreerd en zijn er 7.421 mensen overleden. Daarmee is Griekenland een van de Europese landen met het minst aantal slachtoffers.

Toerisme

De aanpak van de gezondheids crisis is echter één ding. Wat zijn de effecten van de pandemie tot nu toe op de fragiele economische situatie van de Grieken? In een land waar het toerisme een van de belangrijkste inkomstenbronnen is, waar een op de vijf mensen in het toerisme werkt, kan de conclusie niet anders zijn dan dat de corona-crisis het land in een nieuwe

ecessie heeft gebracht. In het jaar 2020 kwamen er 75 procent minder toeristen naar Griekenland. Dat is een dramatische terugval: in 2020 werd er in de toeristische sector vier miljard euro verdiend, terwijl dat in 2019 maar liefst achttien miljard was. Uiteraard kregen ook andere sectoren het zwaar te verduren. Alleen de supermarkten zagen een stijging van hun winsten. De Griekse economie vertoonde eind 2020 dan ook een krimp van 8,2 procent, iets minder groot dan de verwachte 10 procent.

Steunpakket

De Griekse overheid deed het afgelopen jaar wat in alle Europese landen gebeurde: om de economie door de pandemie heen te loodsen werd geld geleend en een uitgebreid steunpakket op poten gezet. In het jaar 2020 werd er door de overheid in totaal 21,5 miljard euro extra uitgegeven om getroffen mensen en bedrijven overeind te houden. Daarbij maakt Griekenland dankbaar gebruik van de Europese Centrale Bank die leningen verstrekt tegen een lage rente. Daarnaast is er een grootschalig herstelplan van de Europese Unie. Om de economische en sociale schade van de pandemie zo beperkt mogelijk te houden, hebben

de Europese Commissie, het Europees Parlement en de Europese landen overeenstemming bereikt over een hulpplan. Het *NextGenerationEU*-programma heeft in totaal 750 miljard euro beschikbaar, bedoeld voor de wederopbouw van Europa tijdens en na de pandemie. Maar liefst 32 miljard (deels gift, deels lening) daarvan is bestemd voor Griekenland. Deze financiële impulsen zijn natuurlijk gunstig voor de korte termijn, maar kunnen op langere termijn problemen opleveren. De steunmaatregelen hebben het afgelopen jaar opnieuw geleid tot een exorbitant hoge staatschuld. Die is momenteel 200 procent van het BNP. Leningen dienen uiteraard weer te worden terugbetaald.

Verwelkomen

De verwachtingen van de Griekse overheid voor 2021 zijn positief. De regering verwacht het virus onder controle te krijgen, een uitgebreid vaccinatieprogramma uit te kunnen rollen, en de toeristen medio 2021 weer te kunnen verwelkomen.

De minister van Toerisme, Hárís Theoháris, liet in maart 2021, tijdens de grootste toerismebeurs ter wereld in Berlijn (die deze keer online plaatsvond), weten dat de Griekse overheid van plan

was het land vanaf 14 mei weer open te stellen voor toeristen. Het plan was wel om alleen bezoekers toe te laten die zijn gevaccineerd of een negatieve testuitslag kunnen overhandigen. Ondertussen probeert Griekenland het vertrouwen van de vakantiegangers te winnen door Covid-vrije eilanden te creëren. Er staan op dit moment al tien eilanden op deze lijst. Kleine eilanden met een bevolking van minder dan duizend inwoners, die inmiddels stuk voor stuk zijn gevaccineerd. Ik hoop van harte voor de Grieken dat het allemaal gaat lukken. Het zou fantastisch zijn voor een land dat eigenlijk nog drukdoende was te herstellen van tien jaar afbraak en achteruitgang, als het toerisme komende zomer weer op gang komt, er weer inkomsten worden gegenereerd en de schulden gestaag kunnen worden afgelost. •

Het verdriet van Griekenland (tweede druk, mei 2021) van Frederiek Lommen is verkrijgbaar in iedere boekhandel en in de webwinkel van uitgeverij Passionate Nomads. www.passionatenomads.nl

